Aura Luz Melis

Maakwerk

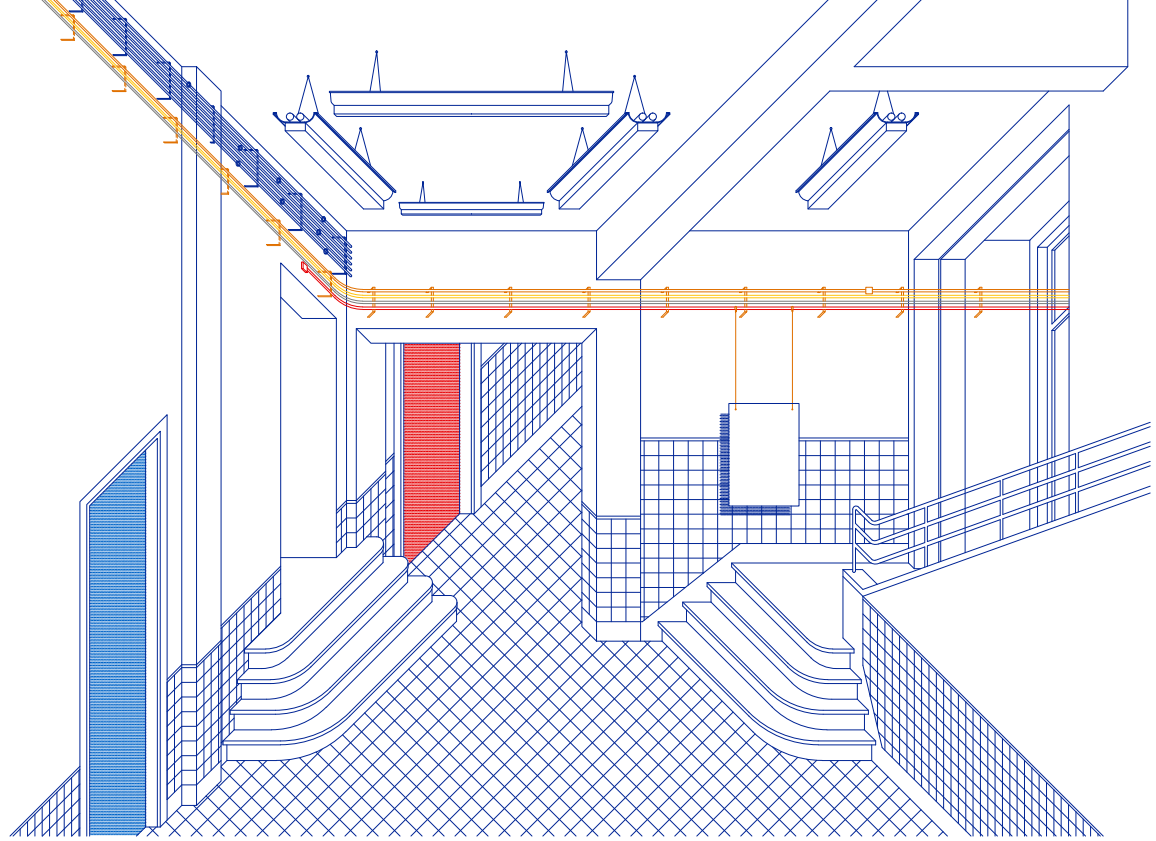
Jan De Vylder, Inge Vinck en Jo Taillieu, de architecten die leidinggeven aan het Gentse collectief dvvt, hebben de gewoonte kritische vraagtekens te plaatsen bij de verlangens en programma's van eisen van een opdrachtgever. Als commissielid van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag, die advvt de opdracht gaf de bewegwijzering en de kantine van de academie opnieuw vorm te geven, heb ik zelf ervaren hoe het is om hun opdrachtgever te zijn. Jan De Vylder's presentatie was een buitengewone belevenis: een geveldetail schaal 1:10. Het was, voor iemand die gewend is met brede concepten en grote gebaren te werken en daarna pas in te zoomen, verfrissend mee te maken hoe de materialiteit, het belang van het detail en het maken zélf als het uitgangspunt, in plaats van het resultaat, van het ontwerp werden genomen. Terwijl wij ons als opdrachtgevers druk maakten om het totaaloverzicht en de ruimtelijke implicaties, hadden de architecten het lef in te zoomen en de discussie op gang te brengen aan de hand van bepaalde materiaalkeuzes en voor te stellen de bewegwijzering aan in het zicht gelaten elektriciteitsbuizen te bevestigen. Tijdens het proces hield Jan De Vylder de voortgang strak in de hand. Op een niet-ingewijde kon dit ritme soms onlogisch overkomen, omdat er om de twee à drie weken van het ene onderwerp naar het andere werd overgesprongen, terwijl de precieze volgorde van de activiteiten enigszins onduidelijk bleef. De architecten kwamen niet met een werkdocument waarin zij hun ideeën over het project als geheel uiteenzetten, maar verdeelden hun interventies in plaats daarvan in hoofdstukken en bijeenkomsten. Gaandeweg begonnen al die ongelijksoortige stukjes en beetjes een samenhangend geheel te vormen. Het project ontwikkelde zich op zijn eigen manier en wij, de opdrachtgevers, voegden ons al snel naar de manier van werken van de architecten.

De hier boven genoemde detailtekening 1:10 was vanaf het begin stimulerend en inspirerend. Ze werd gepresenteerd als een

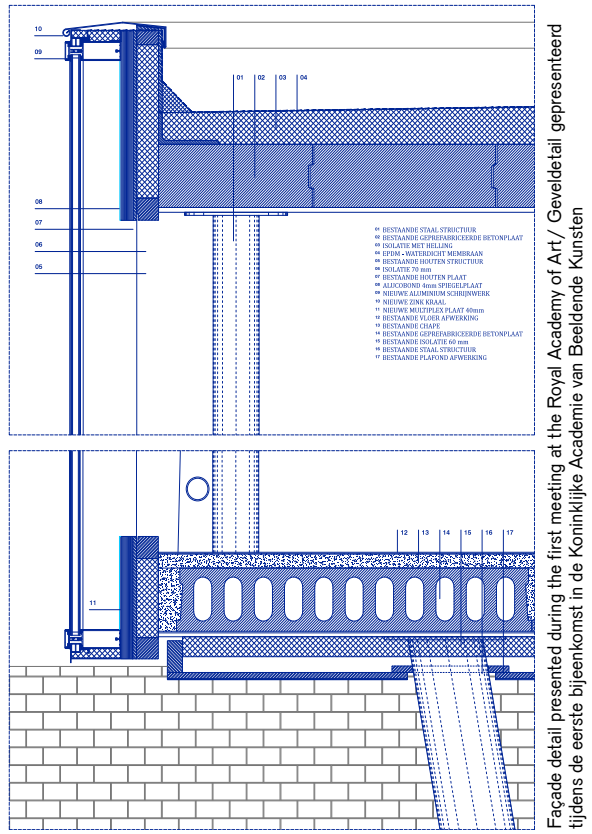
The Making Of

Jan De Vylder, Inge Vinck and Jo Taillieu, the architects directing the Ghent collective dvvt, are not afraid to question the demands and requirements of an assignment critically. I experienced what it was like to be their client as a commission member at the Royal Academy of Art in The Hague, which hired advvt to re-design the academy's signage and cafeteria. Jan De Vylder's presentation was an extraordinary experience. The very first presentation featured a 1:10 scale detail of the façade. Accustomed to working with broad concepts and large gestures before zooming in, it was refreshing to experience how materiality, the importance of the detail, and the act of making was presented as a point of departure, rather than being an outcome of the design. While we, as clients, were more worried about the entire overview and the spatial implications, the architects had the audacity to zoom in and start the discussion with specific material choices and suggestions for signage attached to exposed electricity pipes. During the process of the project, Jan De Vylder kept control over the rhythm in which he developed the project. To the uninitiated, this rhythm at times appeared illogical because it jumped from one subject to another every two to three weeks, as the exact order of operations remained somewhat unclear. The architects did not present a guiding document with the ideas about the entirety of the project, instead cutting the interventions into chapters and sessions. Along the way, all the disparate bits and pieces started to form a coherent whole. The project developed in his manner and we, the clients, were very soon following the architects' rules.

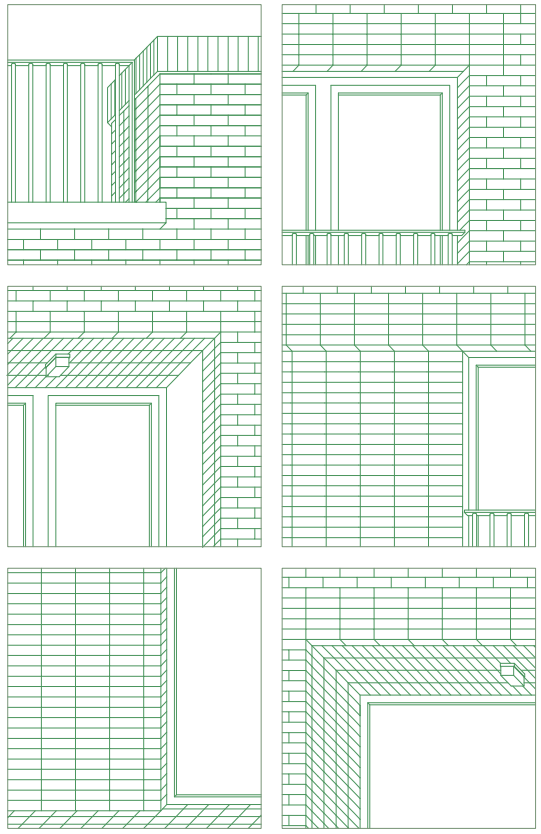
The 1:10 detail drawing mentioned above was stimulating and affecting from the start. It was presented in a booklet entirely printed as a blue print on light-yellow coloured paper. Full-page axonometric drawings, scanned sketches on

Couloured exposed electricity pipes to carry the signage of the Royal Academy of Arts, The Hague/ In het zicht gelaten, gekleurde elektriciteitsbuizen dragen de bewegwijzering van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten, Den Haag

Façade detail presented during the first meeting at the Royal Academy of Art/ Geveldetail gepresenteerd tijdens de eerste bijeenkomst in de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten

Green joints drawing of the CADIX housing blocks/ Tekening met groene voegen van de CADIX woonblokken

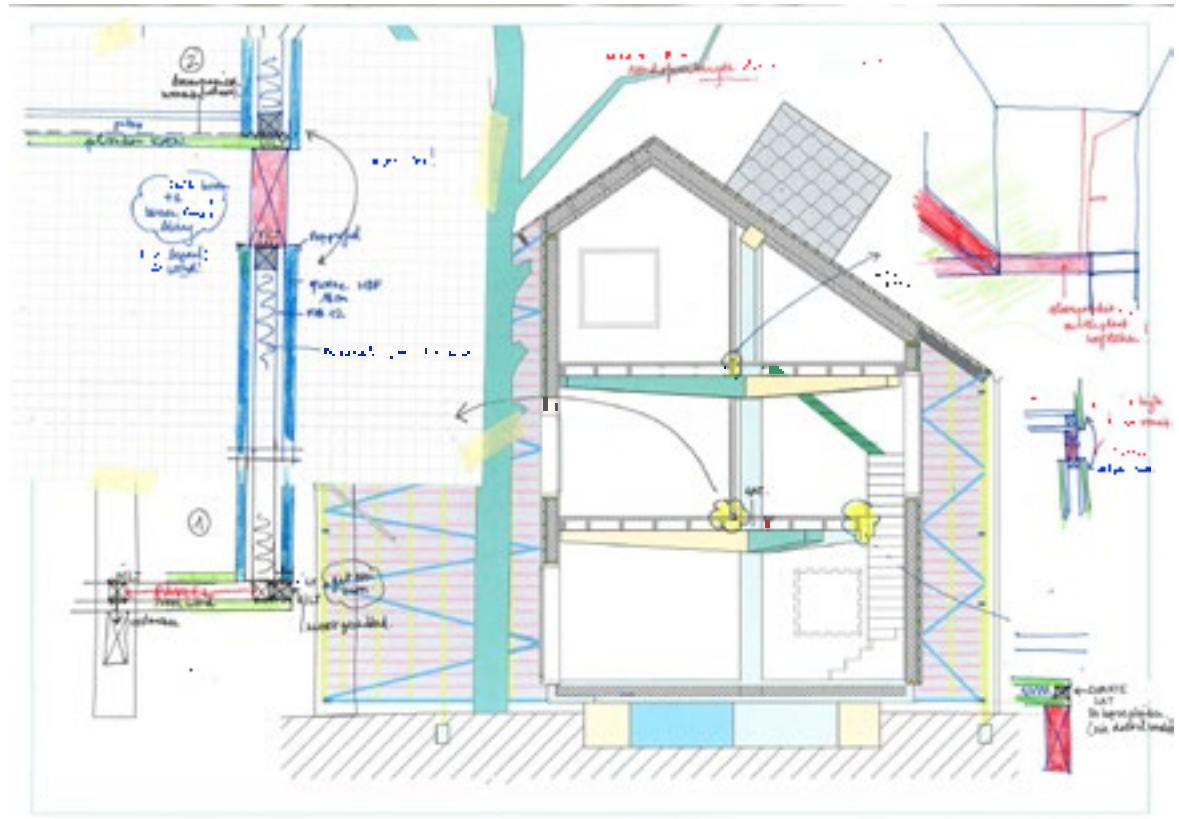
In the façade of the Bern Heim Beuk House in Ghent, windows are shaped by simply omitting a number of the characteristically Belgian, diamond-shaped fibre-cement façade tiles/ In de gevel van het Bern Heim Beuk-huis in Gent zijn de ramen vormgegeven door eenvoudigweg een aantal van de karakteristieke Belgische ruitvormige vezelcementen geveltegels weg te laten

folder, blauw afgedrukt op lichtgeel gekleurd papier. Axonometrieën over hele pagina's, gescande schetsjes op transparante vellen papier, kleine foto's, snel in elkaar gezette collages, ruw-kartonnen maquettes: uit alles bleek de mentaliteit van de ontwerpers. Elke bijeenkomst resulteerde in een prachtig boekje dat het bewaren waard was. De sterke relatie tussen de getekende en de gebouwde werkelijkheid is af te lezen aan het oeuvre van deze architecten: bij het CADIX-project in Antwerpen, een woongebouw in het havengebied, zijn de witte bakstenen in groen gevoegd, alsof ze met groen kleurpotlood op papier zijn getekend. Dergelijke gebaren doet het ambacht van zowel tekenaar als metselaar eer aan.
De tekeningen van Sol LeWitt lijken hier een inspiratie te zijn geweest, niet alleen in esthetisch opzicht, maar ook omdat de getekende instructie integraal deel uitmaakt van het resultaat. Dvvt schept genoegen in het maakproces en vestigt er de aandacht op. In zijn speelse repertoire maakt het bureau ook gebruik van architectonische *trompe-l'oeil* en het spel met reflecterende oppervlakken. In een project voor een

transparent sheets, small pictures, quick collages, rough cardboard models; everything presented unveiled the designers' mentality. Each meeting generated a beautiful pamphlet worth keeping. The relationship between drawing and the built realities is strong and visible in the projects of the architects: in the CADIX project in Antwerp, a housing scheme in the Antwerp docklands, the white bricks feature green joints, as if drawn with a pencil of this colour on white paper. Such gestures celebrate craft, from drawing to the craftsmanship of the bricklayer. The drawings of Sol LeWitt seem to be an inspiration here, not only aesthetically, but also because the drawing instruction is an integral part of the result. Advvt celebrate the process of making and give it prominence. The playful repertoire also includes architectural trompe l'oeil and a play with reflections. In the project for a house near Ghent, one of the doors is concealed by cladding it with bricks, so as not to disturb the composition of the existing façade, and a large pivoting segment in a cabinet/wall enables movement across the space. What do such interventions imply, besides offering unexpected moments for the eye and mind? Is this an empirical approach, or is it an intellectual one? Interventions that eschew statements of their own presence and suggest nothing is happening transcend the simply humorous. They demonstrate a deliberate attitude towards the architectural discipline, questioning what is ordinarily expected from its practice.

Exposure and Orchestrated Imperfection

The way advvt uses building materials in its work crosses a thin line between the ordinary and the special. A normal brick wall in a renovation project acquires a sense of the unexpected by filling an existing window with bricks, leaving a trace of the past. In the façade of the Bern Heim Beuk House in Ghent, windows are shaped by simply omitting a number of the characteristically Belgian, diamond-shaped fibre-cement façade tiles, leaving behind a jagged edge. It is a kind of orchestrated

Sketches of Bern Heim Beuk House details/ Schetsen van details van het Bern Heim Beuk-huis

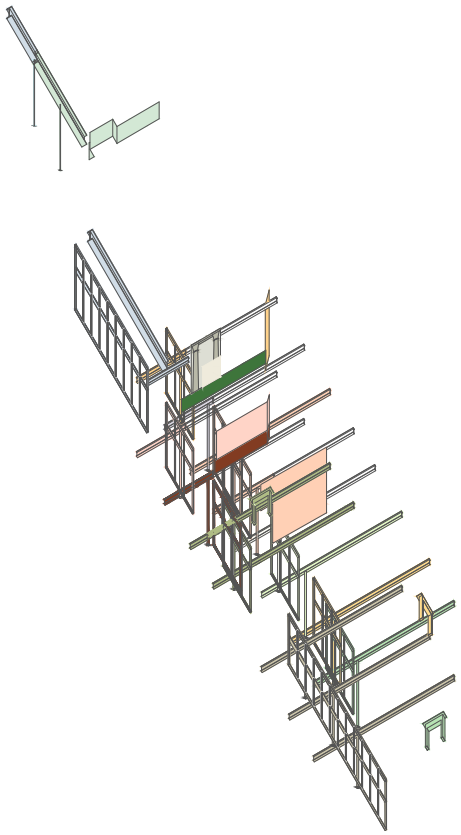
woning in de buurt van Gent is een van de deuren verborgen door hem met baksteen te bekleden; zo wordt de compositie van de bestaande gevel niet verstoord en een groot, draaiend segment in een kast die ook wand is maakt de beweging door die ruimte mogelijk. Wat impliceren zulke interventies, anders dan dat ze oog en geest verrassen? Is dit een empirische benadering, of een intellectuele? Als een interventie niet verklaarbaar is, als zij suggereert dat er niets bijzonders aan de hand is, dan overstijgt zij het niveau van de grap. Zij geeft dan blijk van een opzettelijk gekozen benadering van architectuur, die vraagtekens plaatst bij wat gebruikelijk van de discipline wordt verwacht.

Zichtbaarheid en georkestreerde imperfectie

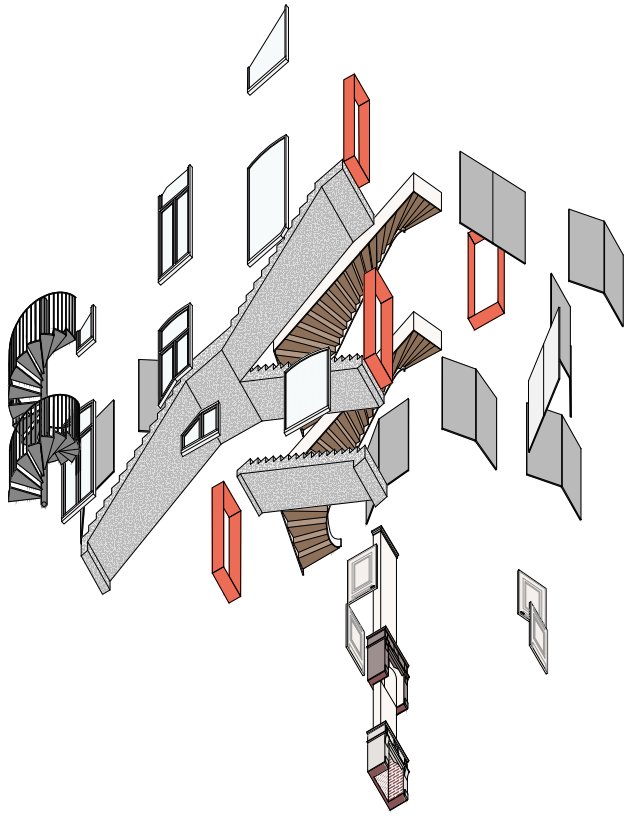
De manier waarop bouwmaterialen in het werk van advvt worden gebruikt, overschrijdt de grens tussen gewoon en buitengewoon. Een gewone bakstenen muur in een renovatieproject krijgt iets verrassends doordat een bestaand raam met baksteen is ingevuld, zodat er een spoor van het verleden achterblijft.

imperfection that can be found in many of advvt's projects.

By purposely leaving materials as found and untreated, advvt emphasise and realise the particular character of architectural spaces. The exposed insulation material above a wooden beam structure in the Rot-Ellen-Berg House near Oudenaarde lends the interior its particular signature. This use of building materials is not unknown; it is, for example, reminiscent of the similar exposure of untreated plaster boards in OMA's extension of the Illinois Institute of Technology in Chicago or the naked green sound-absorbing walls of the Casa da Musica in Porto: unfinished is the finish. Combining simple materials with the evocation of a DIY approach allows for a certain simplicity that looks easier than it actually is. It is an approach that has to be orchestrated in a precise and sensitive fashion to avoid failure. To do this correctly requires walking a thin line between what is, or is not, perceived as finished. This naked aesthetic is equally practical and economical. French practice Lacaton & Vassal

Found colours in the former convent are re-exposed in the renovated office 'Famous', Groot-Bijgarden/ Ter plekke ontdekte kleuren in het voormalige klooster werden opnieuw gebruikt in het 'Famous' kantoor in Groot-Bijgaarden

Floating fireplace and other details, Twiggy shop in Ghent/ Zwevende schouw en andere details van de Twiggy winkel in Gent

In de gevel van het Bern Heim Beuk-huis in Gent zijn de ramen vormgegeven door eenvoudigweg een aantal van de karakteristieke Belgische ruitvormige vezelcementen geveltegels weg te laten, met achterlating van een ruwe rand. Dit soort georkestreerde imperfectie is in veel van de projecten van advvt te vinden.

Door met opzet materialen te laten zoals ze worden aangetroffen en ze niet te behandelen, benadrukt advvt het bijzondere karakter van ruimten. Het zichtbare isolatiemateriaal boven de houten balkenstructuur in het Rot-Ellen-Berg-huis bij Oudenaarde verleent het interieur zijn signatuur. Dit gebruik van bouwmaterialen is niet nieuw; het doet bijvoorbeeld denken aan vergelijkbare onafgewerkte, onbehandelde gipsplaten in OMA's uitbreiding van het Illinois Institute of Technology in Chicago en de kale, groene, geluidsabsorberende muren van de Casa da Musica in Porto: de afwerking is er onafgewerkt. Het combineren van eenvoudige materialen die aan doe-het-zelven doen denken, zorgt voor een zekere eenvoud die er moeitelozer uitziet dan hij in werkelijkheid is. Het is een benadering

also reveals this spirit in projects such as the contemporary art museum Palais de Tokyo in Paris, where the context is left in a raw state, or in its social housing projects where silver insulation is left visible in the ceiling and the ordinary cheap polycarbonate, and not glass, becomes the main translucent material of a building. One could call this way of working with raw materials 'readymade' architecture. Once the readymade building material is found and selected, it is disassociated from its customary context and function by displacement: by being decontextualised and recharged with new meaning, and by substituting it for other materials.

In advvt's transformation of an old convent into the offices for an advertising and communications agency in Groot-Bijgaarden, the frames and the structure separating the different working spaces were painted in colours that were archeologically discovered in the existing rooms, resulting in an unforeseen gamut of hues and tints. Found materials and found colours are re-exposed. In the brick interior wall of Les Ballet C de la B

Stripped townhall of Ledeberg accentuating all the new and old mistakes/ Gestript stadhuis van Ledeberg accentueert alle nieuwe en oude fouten

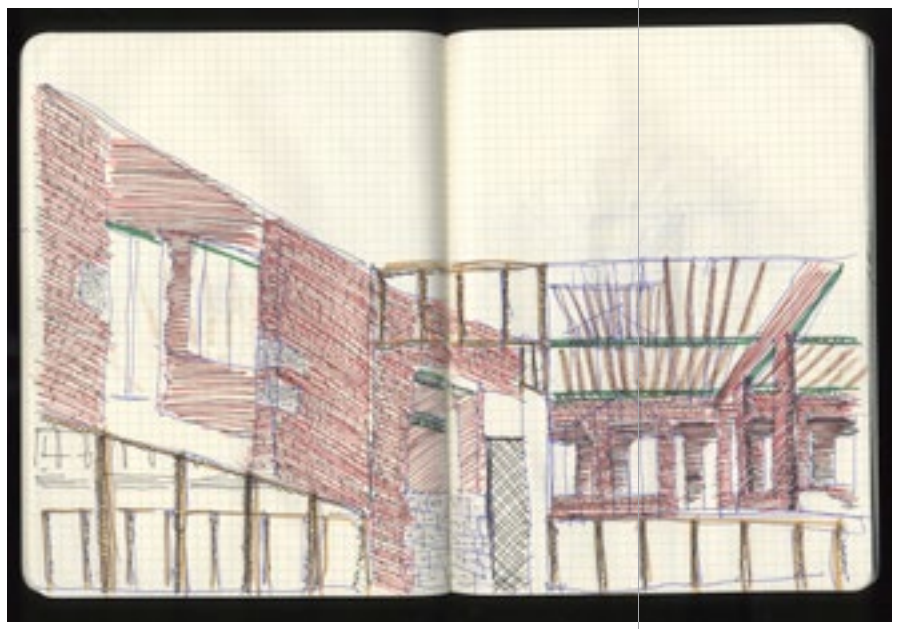
die om mislukking te voorkomen op een precieze en subtiele manier moet worden georkestreerd. Om dit goed te doen, moet je het midden vinden (en houden) tussen wat wel en wat niet als afgewerkt wordt gezien. Deze kale esthetiek is even praktisch als voordelig. Ook het Franse architectenbureau Lacaton & Vassal werkt in deze geest, bijvoorbeeld in projecten als het museum voor hedendaagse kunst Palais de Tokyo in Parijs, waar de constructie in een ruwe staat is gelaten, of in hun sociale-woningbouwprojecten, waar het zilverkleurige isolatiemateriaal van het plafond zichtbaar is en waar het belangrijkste doorzichtige materiaal van een gebouw gewoon, goedkoop polycarbonaat is in plaats van glas. Je zou deze manier van werken met kant-en-klare materialen ook wel *readymade* architectuur kunnen noemen. Zodra het kant-en-klare bouwmateriaal is gevonden, wordt het door een proces van dissociatie uit zijn gebruikelijke context en functie losgemaakt: het wordt gedecontextualiseerd, voorzien van een nieuwe betekenis en gebruikt ter vervanging van een ander materiaal.

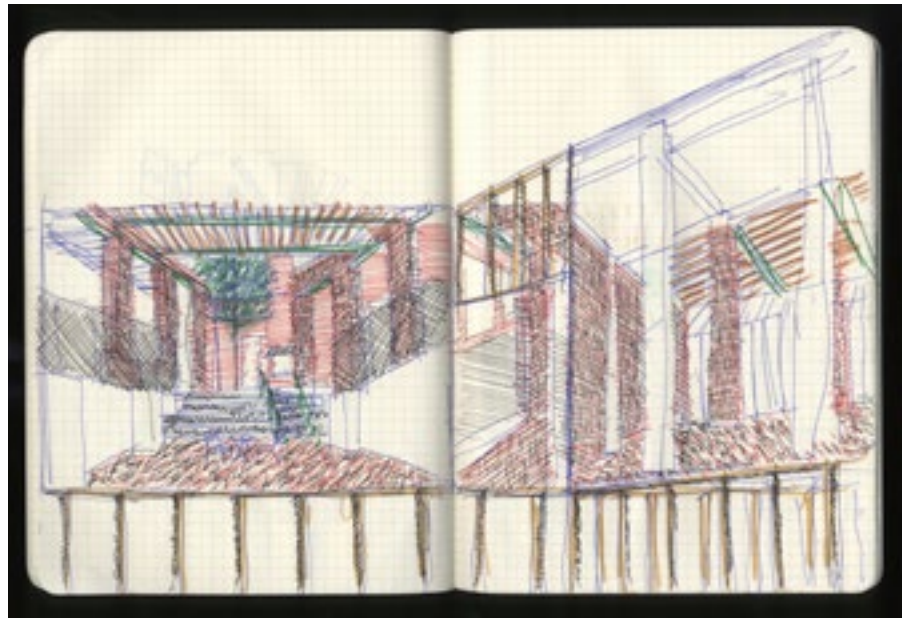
Toen advvt een oud klooster in Groot-

rehearsal room in Ghent, the steel beams, concrete door structure, plastic exhaust frame, and aluminium window frame create a collage of materials within one single surface, an assemblage of thoroughly different materials of diverse colours and physical associations. Exposing the materials of the building's past as excavated during the construction process, revealing the construction and even becoming part of the end result; all of this can also be categorised as a philosophy of the readymade. Examples are, among others, the floating fireplace that is left behind attached to the wall, as evidence of its existence in the old Ghent house transformed into the shop *Twiggy*, or the bare wooden beam structure that was kept after making a floor opening in the VOS House. The result is a playful interaction between the disassembled, the uncovered and the unfinished that can only be achieved by an almost surgical analysis of the existing fabric. Such interventions poetically merge the interior with the construction in a way that creates a different architectural aesthetic,

Bijgaarden transformeerde tot een kantoor voor een reclame- en communicatiebureau werden de deurlijsten en wanden tussen de verschillende werkruimten geverfd in de kleuren die tijdens kleuronderzoek in de bestaande kamers waren aangetroffen, wat resulteerde in een onverwacht scala van kleuren en tinten. Ter plekke aangetroffen materialen en ontdekte kleuren werden opnieuw onder de aandacht gebracht. In de bakstenen binnenmuur van de oefenruimte van Les Ballet C de la B in Gent vormen de stalen balken, de betonnen deuromrandingen het plastic ventilatierooster en het aluminium raamkozijn een collage van materialen binnen een enkel oppervlak, een montage van uiterst verschillende materialen in diverse kleuren die verschillende associaties oproepen. Het etaleren van materialen uit het verleden van een gebouw die worden blootgelegd tijdens het bouwproces; het onthullen van de constructie en die zelfs deel laten uitmaken van het eindresultaat: dit alles valt binnen de categorie van de readymade. Andere voorbeelden zijn de tegen de muur hangende schouw die achterbleef in een oud Gents woonhuis dat werd verbouwd tot winkel Twiggy — als bewijs van zijn vroegere bestaan — of de kale houten balkconstructie die in het VOS-huis bewaard bleef nadat er een gat in de vloer was gemaakt. Het resultaat is een speelse wisselwerking tussen het gedemonteerde, het onbedekte en het onvoltooide die alleen kan worden bereikt door een bijna chirurgische analyse van het bestaande weefsel. Zulke ingrepen laten het interieur en de constructie poëtisch samensmelten op een manier die een nieuwe architectonische esthetiek creëert, die doet denken aan Lina Bo Bardi's kratervormige ramen en de kleurige, in het zicht gelaten technische installaties in het culturele centrum SESC Pompeia in São Paulo en aan Arno Brandlhuber's Antivilla in de buurt van Potsdam.

Advvt slaagt erin het proces, de onvolledigheid en de abstractie in een nieuw daglicht te stellen. Dit valt vooral op in een tijd waarin opdrachtgevers en ontwikkelaars gewend zijn geraakt perfect uitgevoerde gebouwen te verwachten en zich tegelijkertijd buitengewoon ongeduldig tonen. Het zelfvertrouwen dat de architecten in staat stelde om hun experimentele plannen voor

Sketches for the 16th Venice Architcture Biennale 'Unless Ever', which exposed the reused ruin of Caritas, Melle / Schetsen voor de 16e architectuurbiënnale van Venetië 'Unless Ever', die de hergebruikte ruïne van Caritas in Melle liet zien

reminiscent of Lina Bo Bardi's crater-shaped windows and colourfully exposed technical installations in the cultural centre SESC Pompeia in São Paulo, as well as the Antivilla by Arno Brandlhuber near Potsdam.

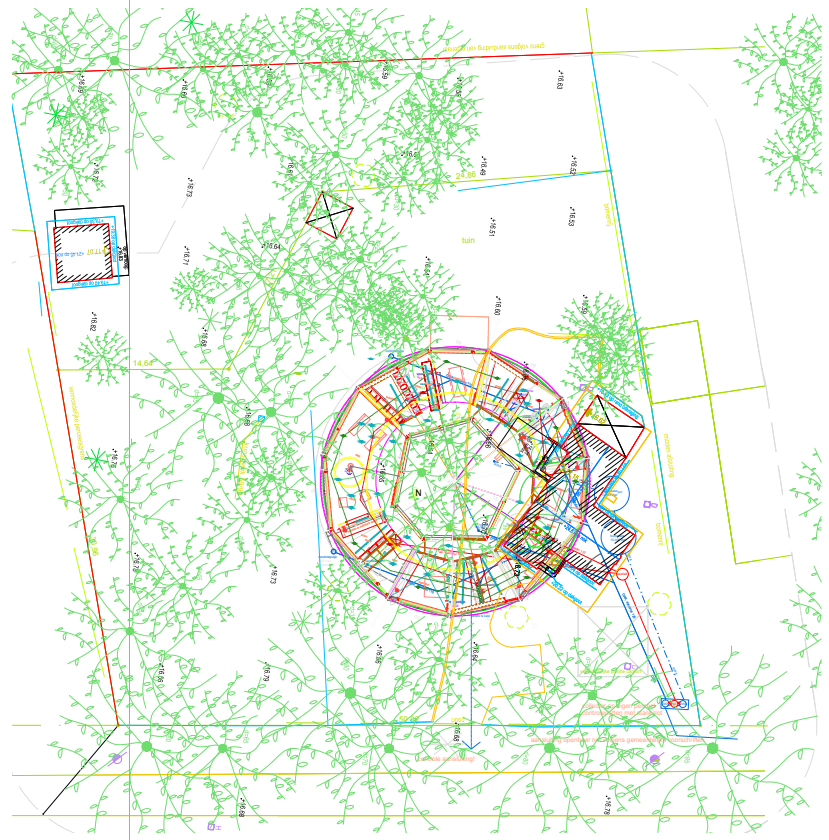
Advvt succeed in making process, incompleteness, and abstraction appear in a new light. This is particularly notable at a moment when clients and developers have become accustomed to expectations of perfection in the execution of buildings and have, at the same time, become utterly impatient. The confidence that allowed the architects to create their experimental actions for the town hall of Ledeberg, and to persuade the client to accept them, is impressive. After all, this is a public building where one normally expects to find the pristine representation of an administrative office. The nineteenth century building has been spatially enhanced by stripping and uncovering the original spaces that had been clad with different layers throughout its history. New columns are given a thickness precisely enough to carry the weight they

het stadhuis van Ledeberg uit te voeren en de opdrachtgever ervan te overtuigen ze te aanvaarden, is indrukwekkend. Het gaat nota bene om een publiek gebouw, waarin men gewoonlijk een keurig nette representatie van openbaar bestuur verwacht aan te treffen. Het negentiende-eeuwse gebouw is ruimtelijk verbeterd doordat de originele kamers, die in de loop van de geschiedenis met verschillende lagen waren bedekt, te strippen en zichtbaar te maken. De nieuwe kolommen zijn precies dik genoeg om het gewicht te dragen dat ze moeten dragen, zien er op elke verdieping anders uit en zijn soms vlak naast een bestaande kolom geplaatst, alsof ze daar per ongeluk terecht zijn gekomen. Alle ontsluitingen en technische installaties zijn ondergebracht in uitbreidingen aan de achterkant van het gebouw, waardoor alle servicefaciliteiten zich onder één dak bevinden. Het achtertoneel is hier de *front office* geworden. En tot slot zijn alle zichtbare dwalingen uit het verleden en alle bouwfouten van tijdens de transformatie geaccentueerd door middel van fluorescerende verf, zodat ze niet over het hoofd worden gezien.

need to, showing variations on each floor and occasionally being positioned right next to an existing column, as if by accident. All the access routes and technical installations are housed in extensions at the back of the building, expressing the ensemble of servicing functions under one roof. The backstage is turned into the front of house. And finally, all the visible mistakes of the past, and those induced by the building works, are highlighted with fluorescent paint, not to be overlooked.

Interiors allow buildings to be inhabitable and usable. They should be as expressive as the external façade. Through the method of reduction and 'leaving out', advvt strengthens the image and the specific programme of a building's interior. This is a tendency also visible in the work of other contemporary Belgian architects.[2] The intervention that advvt realised at the Psychiatric Centrum Caritas in Melle reinforces the sensitive programme by doing just enough to sustain a building that is falling into decay, just beyond a state of disrepair. The project is an experiment with a

An-architectural façade of the Kouter II House / WAn-architectonische gevel van het Kouter II-huis

BM House shaped between the trees, Ghent / De vorm van het BM-huis in Gent is door de bomen bepaald

Interieurs kunnen een gebouw bewoonbaar en bruikbaar maken. Ze moeten net zo expressief zijn als de buitengevel. Advvt past methoden van reductie en weglating toe om het beeld en het programma van een interieur te benadrukken. Dit is een tendens die ook zichtbaar is in het werk van andere hedendaagse Belgische architecten.[1] In het psychiatrisch centrum Caritas in Melle heeft advvt een ingreep uitgevoerd om het kwetsbare programma te versterken. Deze hield in dat net genoeg werd gedaan om het in verval geraakte gebouw zo te verstevigen dat het geen bouwval meer was. Het project is een experiment met een geruïneerde ruimte, waarbij niemand weet wat het eindresultaat zal zijn — en vooral: waarbij niemand bang is voor dit niet-weten. Alle mogelijkheden worden opengehouden tijdens een proces waarin 'een moment in het leven van het gebouw' wordt gecreëerd, en daardoor maakt het interieur een fluïde indruk. De psychiatrische littekens van de patiënten sluiten als het ware aan op de zichtbare littekens van het gebouw die in de toekomst al dan niet gerepareerd zullen worden. Het project bestaat uit een poëtische opeenvolging van bewoonbare broeikassen in een ononderbroken landschap dat de kale, rudimentaire bouwconstructie binnendringt. De gevel is doorlatend gemaakt en het interieur is wat er is overgebleven. De analyse van de geschiedenis van dit gebouw is geëvenaard in de ontwerpstrategie: de ruïneuze ruimte is veranderd in een serene plek die (mogelijk) doet denken aan het werk van Gordon Matta-Clark. Het onthult een grote belangstelling voor leegte, gaten en restruimten. Tot de an-architectonische interventies van advvt behoort ook de scherpe uitsnijding waar in de gevel van het Kouter II-huis het licht door naar binnen valt. De leegten, die werden uitgehold in de voormalige boerderij in het dorp Pepingen bij Brussel, transformeren het alledaagse bouwwerk

ruined space, not knowing what the end result will be and especially not being afraid of not knowing. Keeping possibilities open throughout the process to create a 'moment' in the buildings' life lends the interior a sense of fluidity. The psychiatric scars of the patients, as it were, connect to the visible scars of the building, which may or may not be repaired in the future. The project is a poetic sequence of inhabitable greenhouse spaces amid a continuous landscape that enters the barren, rudimentary building structure. The façade is made permeable and the interior is what is left. The analysis of this building's history is the overall design strategy: the destroyed space is transformed into a serene site, recalling, perhaps, the work of Gordon Matta-Clark. It reveals an interest in voids, gaps and leftover spaces. Advvt's an-architectural approach includes a sharp cut in the façade of the Kouter II House that allows light to enter. The voids hollowed out of the former farm house in the village of Pepingen near Brussels transform the ordinary structure into a monumental spectacle of criss-cross wooden beams. These are strong interventions attained by mercilessly cutting through the construction, yet achieving a sensitive and poetic new space.

Boundaries between inside and outside are often challenged in the projects by advvt. Occasionally this occurs literally: the tree that is allocated a prominent place in the porch of the Bern Heim Beuk house; or the trees that are left very close, almost touching the glass façade of the circular BM House in Ghent, allowing a natural column to enter the interior. Other examples are decidedly poetic, such as the green environment literally entering the Caritas building in Melle mentioned earlier.

Context

The introduction of columns inside exhibition spaces is a recurrent feature the work, as a response to the logic of the spaces as they are found. After the columns have been placed, they look as if they had always been there, and their absence seems unimaginable; such are the columns made for the gallery Valerie Traan in Antwerp.

Their placement completes the meaning of a space and it shows how advvt makes the space specific to a question. In the exhibitions of the practice's work at de Singel in Antwerp or at ETH/ gta exhibitions in Zurich, advvt refrains from giving priority to exhibiting its own built work, but emphasises the interventions in the exhibition space itself, focussing on the making of, the process rather than the finished execution. The existing columns in the exhibition space have been clad, transforming them into decorative elements; an elevated podium is enlarged in order for it to become a continuous landscape; the jagged façade

1
Andere hedendaagse Belgische architecten hanteren een vergelijkbare benadering; hun moedige overtuiging kan de architectuurscène en daarmee de architectuuropleidingen veranderen. De abstracte presentatie van deze groep in het Belgische paviljoen van de 15e architectuurbiënnale met de titel BRAVOURE SCARCITY BEAUTY van Venetië in 2016, waarvan advvt curator was, beïnvloedt de discipline tot op de dag van vandaag. De selectie was zoals hun geschriften: kernachtig. Zie: *Bravoure, Scarcity, Beauty* (Antwerpen: Vlaams Architectuurinstituut, 2016).

1
Other contemporary Belgian architects use similar approaches, resulting in a courageous spirit changing the architecture scene and thus its education. The abstraction that this group presented in the Belgian pavilion of the 15th Venice Architecture Biennale, entitled BRAVOURE SCARCITY BEAUTY, in 2016, curated by advvt, is still shaping our profession to this day. The selection was like their writings: sententious. See: *Bravoure, Scarcity, Beauty* (Antwerp: Flemish Architecture Institute, 2016).

in een monumentaal spektakel van elkaar kriskras kruisende houten balken. Dit zijn krachtige interventies die zijn verwezenlijkt door enerzijds genadeloos in de constructie te snijden, en anderzijds een gevoelige en poëtische nieuwe ruimte te realiseren.

In de projecten van advvt worden vaak vraagtekens geplaatst bij de grens tussen binnen en buiten. Af en toe gebeurt dit letterlijk: bijvoorbeeld door de boom die een prominente plaats heeft gekregen in de open tuinkamer van het Bern Heim Beuk–huis, of de bomen die heel dichtbij, bijna tegen, de glazen gevel van het ronde BM–huis in Gent staan, en waar een boom als natuurlijke kolom het interieur is binnengeslopen. Andere voorbeelden zijn bepaald poëtisch, zoals de groene omgeving die letterlijk het eerder–genoemde psychiatrisch centrum Caritas in Melle binnendringt.

Context

De introductie van kolommen in tentoon–stellingsruimten is een terugkerend thema in het werk van advvt. Het is een reactie op de logica van ruimten die worden aange–troffen. Als de kolommen eenmaal zijn geplaatste lijkt het net, alsof ze er altijd zijn geweest en is hun afwezigheid onvoorstel–baar. Dit geldt bijvoorbeeld voor de kolommen die advvt plaatste in de Antwerpse galerie Valerie Traan.

De kolommen voltooien de betekenis van de ruimte en laten zien hoe advvt die in een specifiek antwoord op de vraag veran–dert. In de tentoonstellingen over hun werk in De Singel in Antwerpen en de ETH/gta–exhibitions in Zürich gaf advvt voorrang aan de interventies in de tentoonstellingsruimte boven het tentoonstellen van hun eigen gebouwde oeuvre, en lag de nadruk eerder op maakprocessen dan op voltooide projecten. De bestaande kolommen in de tentoon–stellingsruimten zijn zo bekleed dat ze in decoratieve elementen veranderen; een verhoogd podium is vergroot zodat het een aaneengesloten landschap vormt en de gekartelde façade is gekopieerd in het interieur, wat resulteert in een reeks ruimtelijk allemaal even verrassende kamers. De ietwat ironische titel van de tentoonstelling op de campus van de ETH was ‘Carrousel’, geïnspireerd op de manier waarop advvt de

Unimaginable columns inside Gallery Valerie Traan in Antwerp/ Onvoorstelbare kolommen in galerie Valerie Traan in Antwerpen

tentoonstelling benaderde: ‘De interventie is de tentoonstelling / De tentoonstelling is de context / De context is de interventie.’[2] Deze ingrepen in tentoonstellingszalen hebben allemaal betrekking op die ene bepaalde ruimte en zijn soms slim uitgevoerd met materialen die bedoeld zijn om na de tentoonstelling in een andere context te worden hergebruikt in een ander advvt–project. Hun presentatie op de 16e architec–tuurbiënnale van Venetië is een goed voorbeeld. De bovenmaatse balken, die de grote foto’s van psychiatrisch centrum Caritas in Melle omhooghouden, produceren in de tentoonstellingsruimte een desoriën–terende, zoete houtgeur. Als je eenmaal weet dat de balken later in het vervallen gebouw zullen worden hergebruikt en alleen tijdelijk in Venetië zijn opgeslagen, wordt het allemaal duidelijk: een duurzame en economische verandering van context resulteert opnieuw in iets onverwachts.

Tijd en proces

Het is opmerkelijk dat de onverwachte intenties van advvt door hun opdrachtge–vers worden geaccepteerd. Ik kan me voorstellen dat vertrouwen een rol speelt als zij gedurende het proces nog ontdekkingen en onderzoek plegen. Misschien heeft de aannemer, die flexibel moet zijn en van koers moet kunnen veranderen tijdens de bouw, wel net zo veel geduld. Het is een heel verstandige manier om met een project en een programma om te gaan. De nodige tijd nemen, levert een fraaier resultaat op. Het klinkt misschien een beetje zweverig, maar deze benadering impliceert ook dat men drastische veranderingen en slimme inter–venties durft door te voeren die vraagtekens plaatsen bij vaststaande gegevens, zodat ruimte ontstaat voor spannende resultaten en wordt gebroken met de conventies van de excel–gegenereerde architectuur en planning.

Voor advvt begint het maken direct aan het begin van het ontwerpproces, gaat het door tijdens de bouw en lijkt het nooit op te houden. Zoals de architecten aangaven

2 *Carrousel*, brochure door curatoren Niels Olsen en Fredi Fischli bij de tentoonstelling ‘Carrousel’ over het werk van advvt op de ETH/gta–exhibitions in Zürich, 2015.

is copied in the interior space, resulting in a sequence of spatially surprising rooms. With a twist of irony, the exhibition on the ETH campus was called ‘Carrousel’, inspired by the way that advvt approached the show: ‘The intervention is the exhibi–tion / The exhibition is the context / The context is the intervention.’[2] These interventions in exhibition spaces all relate to each specific space and are sometimes cleverly built with materials that are intended to be reused for a project in another context after the exhibition period. Advvt’s presentation UNLESS EVER PEOPLE at the 16th Venice Architecture Biennale takes this liberty. The oversized beams, holding up the large photographs of the Caritas Centrum in Melle, produce a disorienting sweet smell of wood inside the exhibition space. Once you learn that the beams will be reused in the decaying building on display and are only temporarily being stored in Venice, it all becomes clear: the sustainable and economical switch of context results in something unexpected once again.

Time and Process

It is remarkable that advvt’s unanticipated intentions are accepted by their clients. I imagine that trust plays a role in allowing the architects to discover and explore their findings during the process. Perhaps the same patience also applies for the contractor who ought to be flexible about changing course during construction. It is a very sane way of dealing with a project and its programme. An embellishment by taking the necessary time. As ‘mind–fulness’–minded as it might sound, this approach also implies daring to create drastic changes and clever interventions that question the ‘fixed’ given, making room for exciting results. Breaking with the conventional rules of the Excel–generated architecture and planning of the building process.

For advvt, the making begins right at the start of the design process; designing

2 *Carrousel*, brochure by curators Niels Olsen and Fredi Fischli accompanying the ‘Carrousel’ exhibition of advvt at ETH/gta–exhibitions in Zurich, 2015.

in een interview dat begin juli 2018 in *De Standaard* verscheen: 'Zodra de bouwtekeningen klaar zijn, zeggen we tegen elkaar: "nu kunnen we ze gaan veranderen".' De architecten volgen hun persoonlijke overtuiging in plaats van de lijst met eisen van de opdrachtgevers; ze reageren op veranderingen die zich voordoen of tijdens het bouwproces onverwacht op hun pad komen.

Omdat we in een eindeloze opeenvolging van tijdelijke 'gestylede' interieurs leven, is het moeilijk aan nieuwe interieurarchitectuurstudenten uit te leggen hoe ze creatief de mogelijkheden van de discipline kunnen verkennen. In plaats van de interieurarchitectuur te behandelen als een discipline die een glad laagje toevoegt aan gebouwen, laat ik studenten zien hoe een interieur kan worden verweven met een gebouw en met het landschap erbuiten. Naast toevoegen zijn handelingen zoals afkrabben, filteren en weglaten van gelijk, zo niet groter belang. Zulke handelingen zijn essentieel, omdat ze begrippen als schaarste en rauwheid aan de orde kunnen stellen. De compromisloze manier waarop advvt omgaat met het onvoltooide is verfrissend voor collega-architecten en het is vooral leerzaam voor studenten. Advvt opent deuren naar een nieuw soort *less is more*-benadering die kan worden gebruikt om beperkingen zoals kleine budgetten aan te pakken, terwijl tegelijkertijd speelse experimenten mogelijk zijn. Het oeuvre van het Belgische architectenbureau advvt vormt een uitgebreide catalogus van alle ontwerpactiviteiten die mogelijk zijn voor de ruimtelijk ontwerper van vandaag. In hun architectuur en interieurs passen zij verschillende methoden toe om tot een uitzonderlijk resultaat te komen waarin conventionele dogma's, stijlen en vooroordelen over ons vak worden achtergelaten.

Vertaling: InOtherWords, Maria van Tol

continues during the construction process, and it seemingly never finishes. As the architects expressed in an interview beginning of July 2018 in the newspaper *De Standaard*, once construction drawings are finished they tell each other: 'Now we can start changing them.' They follow their personal determination and not just the list of the clients' requirements but they respond to the changes that occur and are unexpectedly discovered during the building process.

In the endless succession of temporary 'styled' interiors in which we find ourselves, it is hard to explain to fresh interior architecture students how they can creatively explore the possibilities of the discipline. Instead of treating interior architecture as adding a layer of slickness inside buildings, I show them how it can be 'interwoven' with a building and with the landscape outside. Besides adding, actions such as scratching, filtering and omitting are of equal, if not greater, importance. Such actions are essential because they can address notions of scarcity and rawness. Advvt's uncompromising way of dealing with the unfinished is refreshing for fellow architects and it is particularly educational for students. Advvt opens doors to a new kind of 'less is more' approach that can be used to tackle restrictions such as low budgets while simultaneously allowing for playful experimentation. The oeuvre of the Belgian architecture firm advvt is an extensive catalogue of all the design actions that are available to the spatial designer of today. In its architecture and interiors, the practice applies multiple methods to get an exceptional result, in which conventional dogmas, styles and preconceptions about our profession are left behind.

Fredie Floré

Denken over architectuur vanuit 'het binnen'

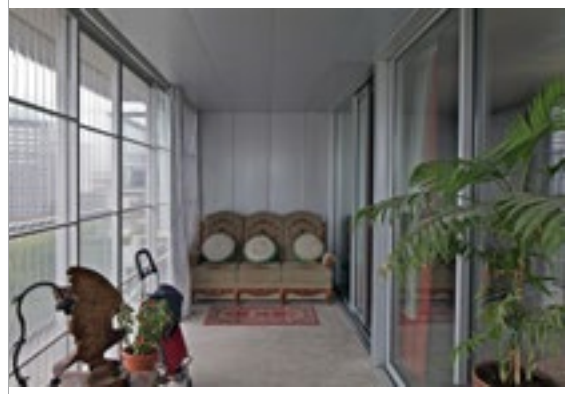
De collectieve interieurs van Lacaton & Vassal

Het Franse architectenduo Anne Lacaton en Jean-Philippe Vassal staat bekend om een architectuur waarbij schijnbaar weinig ontwerpaandacht uitgaat naar het interieur. Sprekende beelden van de appartementen in de door het bureau gerenoveerde Bois-le-Prêtre toren in Parijs (2005-2011) laten zien hoe het leven van de bewoners en hun persoonlijke bezittingen — Perzische tapijten, glazen kroonluchters, planten, gebeeldhouwd meubilair, sculpturen, enzovoort — ongehinderd kan uitdijen in de nieuw aangebouwde wintertuinen. In de communicatie over zijn huisvestingsprojecten ruimt Lacaton & Vassal veel plaats in voor dergelijke foto's. De aandacht gaat in de

Thinking about Architecture from the Inside

The Collective Interiors of Lacaton & Vassal

The architecture of French duo Anne Lacaton and Jean-Philippe Vassal famously looks as if the two pay scant design attention to their interiors. Striking images of the apartments in the Parisian Bois-le-Prêtre tower the office renovated between 2005 and 2011 show how the lives of the residents and their personal belongings — Persian rugs, glass chandeliers, plants, carved furniture, sculptures and so on — can freely spread over the newly added winter gardens. In the communication about its housing projects, Lacaton & Vassal reserves plenty of room for such photos. The focus is primarily on the appropriation of the interior.

Inhabited apartment in the Bois-le-Prêtre tower, Paris/ Bewoond appartement in de Bois-le-Prêtre toren, Parijs

Multifunctional space in Le Grand Sud theatre, Lille/ Multifunctionele ruimte in het theater Le Grand Sud, Lille